

~ Методологија ~

МЈЕСЕЧНИ ИЗВЈЕШТАЈ ИНДУСТРИЈЕ (М КПС ИНД-1)

ПРАВНИ ОСНОВ

Статистичка активност се спроводи у складу са Законом о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 85/03) и Статистичким програмом Републике Српске за период од 2022-2025. године (Одлука Владе Републике Српске о усвајању бр. 04/1-012-2-3176/21. године, објављена у „Службеном гласнику Републике Српске“ бр. 102/21).

Кроз Мјесечни извјештај индустрије, статистички подаци о индустријској производњи прате се, обрађују и исказују према важећој Мјесечној номенклатури индустријских производа и Класификацији дјелатности.

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај

Циљ ове статистичке активности јесте израчунавање мјесечних индекса индустријске производње и индекса запослених у индустрији на основу којих се стиче увид у кретање индустријске производње и запослених у индустрији.

Јединице посматрања / Извјештајне јединице

Мјесечни извјештај индустрије подносе пословни субјекти и њихове јединице које су према важећој Класификацији дјелатности разврстане у подручја: Вађење руда и камена (В), Прерађивачка индустрија (С) и Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (D), осим гране 35.3.

Обухват

Овом статистичком активношћу обухваћена су индустријска предузећа и индустријске јединице неиндустријских предузећа која покривају најмање 90% додате вриједности на нивоу сваког разреда индустријске дјелатности.

МЕТОД И ПЕРИОДИКА ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Прикупљање података у оквиру ове статистичке активности обавља се попуњавањем образаца/упитника. Извјештајни период је мјесец и поклапа се са календарским мјесецом.

ОБАВЕЗА ЗАШТИТЕ ПОВЈЕРЉИВИХ ПОДАТАКА

Повјерљиви подаци су заштићени у складу са члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и у складу са Правилником о заштити повјерљивих података.

Објављују се индекси за индустрију укупно, подручја, области и главне индустријске групе (ГИГ), за ниво Републике Српске.

ДЕФИНИЦИЈЕ ОСНОВНИХ ОБИЉЕЖА - ИНДИКАТОРА

Индекси индустријске производње су индекси готових индустријских производа, који су дефинисани Мјесечном номенклатуром индустријских производа, која је усклађена са ЕУ PRODCOM листом.

Изворни индекси индустријске производње су индекси који изражавају стварно постигнуту готову производњу из које није елиминисан утицај сезоне и број радних дана и празника у текућем мјесецу.

Десезонирани индекси представљају индексе из којих је искључен утицај сезоне и број радних дана и празника у текућем мјесецу.

Календарски прилагођени индекси представљају индексе из којих је искључен утицај броја радних дана и празника у текућем мјесецу.

Индустријска производња обухвата готову производњу у натуралном облику, без обзира да ли се добијени производ у цјелини или дјелимично даље прерађује у предузећу или се као финални производ испоручује изван предузећа. У готову производњу не укључује се недовршена производња, све док у процесу производње не достигне фазу која је у Мјесечној номенклатури индустријских производа исказана као посебан производ са одређеном шифром и називом.

Индустријски производи се по принципу тзв. хомогене производње сврставају у индустријске области и главне индустријске групе дефинисане на основу економске намјене, односно крајње потрошње производа (ГИГ), без обзира на претежну дјелатност предузећа у коме су произведени.

МЕТОДА КАЛКУЛАЦИЈЕ

Изворни индекси индустријске производње израчунавају се у два корака уз коришћење Ласперове (Laspeyeres) формуле.

У првом кораку индекси се израчунавају множењем података о количинама произведених производа из Мјесечне НИП и одговарајућих пондерационих коефицијената и сумирањем добијених производа до нивоа гране КД-а. Пондерациони коефицијенти за појединачне производе из Мјесечне НИП, представљају просјечне јединичне бруто додате вриједности производа из 2021. године.

У другом кораку индекси грана и свих виших нивоа се пондеришу структуром, односно учешћем у бруто додатој вриједности из 2022. године (период t-2).

Индекси за главне индустријске групе дефинисане на основу економске намјене производа (ГИГ) израчунавају се на исти начин, груписањем од нивоа гране КД-а према статистичким стандардима ЕУ.

Груписање од нивоа гране КД-а према ГИГ-у:

AI Интермедијарни производи: области и гране КД БиХ 2010: 07 – 09, 10.6, 10.9, 13.1 – 13.3, 16, 17, 20.1– 20.3, 20.5, 20.6, 22 – 24, 25.5 – 25.7, 25.9, 26.1, 26.8, 27.1 – 27.4 и 27.9

AE Енергија: области КД БиХ 2010: 05, 06, 19 и 35

BB Капитални производи: области и гране КД БиХ 2010: 25.1 – 25.4, 26.2, 26.3, 26.5, 26.6, 28, 29, 30.1 – 30.4, 32.5 и 33

CD Трајни производи за широку потрошњу: области и гране КД БиХ 2010: 26.4, 26.7, 27.5, 30.9, 31, 32.1 и 32.2

CN Нетрајни производи за широку потрошњу: области и гране КД БиХ 2010: 10.1 – 10.5, 10.7, 10.8, 11, 12, 13.9, 14, 15, 18, 20.4, 21, 32.3, 32.4 и 32.9.

ПОНДЕРАЦИОНИ СИСТЕМ

Пондерациони коефицијенти за појединачне производе из Мјесечне НИП, који се користе за добијање индекса грана, представљају просјечне јединичне бруто додате вриједности производа из 2021. године. Израчунати су на основу Годишњег извјештаја индустрије за 2021. годину. Ревидирају се сваке пете године.

Структура индустрије за гране и све више нивое израчуната је на основу бруто додате вриједности добијене из података Годишњег извјештаја структурних пословних статистика (за период t-2) и индекса индустријске производње (за период t-1). Бруто додана вриједност добијена из података Годишњег извјештаја структурних пословних статистика (за период t-2) у одређеним случајевима коригована је резултатима Годишњег извјештаја индустрије -PRODCOM истраживања (за период t-2). Структура се ажурира на почетку сваке године за израчунавање индекса текуће године.

ДЕСЕЗОНИРАНИ И КАЛЕНДАРСКИ ПРИЛАГОЂЕНИ ИНДЕКСИ

Десезонирање изворних индекса је извршено TRAMO-SEATS методом у JDEMETRA+ 2.2.3 окружењу на мјесечној серији индекса, која почиње индексом за јануар 2006. године, за индустрију укупно, подручја, области и ГИГ.

Продужавање серије индекса додавањем индекса за сваки наредни мјесец може због карактеристика примијењене методе десезонирања проузроковати накнадне промјене већ објављених десезонираних и календарски прилагођених индекса те тренда.

Десезонирани индекси представљају индексе из којих је искључен утицај сезоне и број радних дана и празника у текућем мјесецу. У складу са препорукама EUROSTAT-а за презентовање краткорочних индикатора, подаци који се упоређују са подацима од претходног мјесеца (тзв. мјесечно поређење) презентују се у десезонираном облику индекса индустријске производње или из њих израчунатих стопа промјене.

Календарски прилагођени индекси представљају индексе из којих је искључен утицај броја радних дана и празника у текућем мјесецу. Такође, у складу са ЕУ препорукама и регулативама, подаци који се упоређују са подацима од истог мјесеца претходне године (тзв. годишње поређење) презентују се у календарски прилагођеном облику индекса индустријске производње или из њих израчунатих стопа промјене.

Индекси запослених у индустрији се добијају агрегирањем броја запослених радника крајем мјесеца према кадровској евиденцији предузећа укључујући раднике управе, као и помоћних радионица које врше услуге само за сопствено предузеће. Нису обухваћени подаци о броју запослених у неиндустријским дјелатностима предузећа који врше услуге у оквиру и изван предузећа. Подаци обухватају и број запослених радника у јединицама које се баве индустријском производњом, а налазе се у саставу неиндустријских предузећа.

УСАГЛАШЕНОСТ СА МЕЂУНАРОДНИМ ПРЕПОРУКАМА И СТАНДАРДИМА

Мјесечни извјештај индустрије је усаглашен са међународним стандардима и прописима Европске уније. Методологија која се примјењује за израчунавање индекса индустријске производње је заснована на ЕУ препорукама које се односе на краткорочне статистике (Regulation (EU) 2019/2152 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019) и (Commission Implementing Regulation (EU) 2020/1197 of 30 July 2020).

ОРГАНИЗАЦИЈА СПРОВОЂЕЊА

ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТАТИСТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Одговорни произвођач индекса индустријске производње и индекса запослених у индустрији јесте Републички завод за статистику Републике Српске.

Прикупљање и унос података обавља се у Подручним јединицама Републичког завода за статистику Републике Српске, док се обрада података обавља у Одјељењу производних статистика Завода, Одсјеку за статистику индустрије, грађевинарства и енергетике.

ОБАВЕЗА ДАВАЊА ПОДАТАКА

Извјештајне јединице су дужне да достављају податке Републичком заводу за статистику Републике Српске у складу са Законом о статистици Републике Српске.

ВРИЈЕМЕ ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Извјештајна јединица је дужна да достави податке Подручној јединици Републичког завода за статистику до 5. у мјесецу за претходни мјесец.

ИНСТРУМЕНТАРИЈУМ

УПИТНИК

За спровођење ове статистичке активности користи се упитник „Мјесечни извјештај индустрије“ – М КПС ИНД-1 који се налази на званичном веб сајту Завода, на страници: <http://www.rzs.rs.ba/front/category/7/73/?&add=None>

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ УПИТНИКА

Упутство за попуњавање дато је у оквиру самог упитника.

ПУБЛИКОВАЊЕ

Подаци се публикују за ниво Републике Српске у облику мјесечних саопштења „Индекси индустријске производње“ и „Индекси запослених у индустрији“ 22 дана по истеку посматраног мјесеца и у оквиру публикације „Мјесечни статистички преглед“. Тумачење публикованих података у искључивој је надлежности Републичког завода за статистику Републике Српске.

Припремила:

Андреа Ерак-Латиновић

Посљедње ажурирање:

18. 03. 2024.